

V Bruseli 19. 2. 2020
COM(2020) 67 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Formovanie digitálnej budúcnosti Európy

Formovanie digitálnej budúcnosti Európy

1. Úvod

Digitálne technológie zásadne menia náš každodenný život, spôsob práce a podnikania a to, ako ľudia cestujú, komunikujú a nadväzujú vzťahy. Digitálna komunikácia, interakcia cez sociálne médiá, elektronický obchod a digitálne podniky neustále menia náš svet a vytvárajú čoraz viac údajov. Ak ich budeme zhromažďovať a využívať, môžu nás priviesť k úplne novým spôsobom a úrovniam tvorby hodnôt. Ide o rovnako zásadnú zmenu, akú priniesla priemyselná revolúcia.

Predsedačka Komisie Ursula von der Leyenová vo svojich politických usmerneniach vyhlásila, že Európa musí byť na čele prechodu smerom k zdravej planéte a novému digitálnemu svetu. Je to teda dvojité výzva a ekologická a digitálna transformácia musia ísť ruka v ruku. Ako sa uvádza v európskej zelenej dohode, vyžaduje si to okamžitú zmenu smerom k udržateľnejším riešeniam, ktoré budú efektívne využívať zdroje a mať obehový a klimaticky neutrálny charakter. Vyžaduje si to, aby každý občan, každý zamestnanec, každý podnikateľ mal rovnakú šancu využívať výhody našej čoraz digitalizovanejšej spoločnosti bez ohľadu na to, kde žije.

Digitálne riešenia, ako sú komunikačné systémy, umelá inteligencia alebo kvantové technológie, môžu náš život mnohako obohatiť. Prínosy vyplývajúce z digitálnych technológií však nie sú bez rizík a nákladov. Občania majú pocit, že už nemajú kontrolu nad tým, čo sa deje s ich osobnými údajmi, a ich pozornosť čoraz viac zaťažujú strojové stimuly. A v neposlednom rade tu je škodlivá kybernetická aktivita, ktorá môže ohroziť naše osobné pohodlie alebo narúšať našu kritickú infraštruktúru či širšie bezpečnostné záujmy.

Táto zásadná spoločenská transformácia si vyžaduje hlbokú reflexiu na všetkých úrovniach spoločnosti, pokiaľ ide o to, ako sa môže Európa čo najlepšie popasovať s týmito rizikami a výzvami – teraz aj v budúcnosti. Bude si to vyžadovať obrovské úsilie, ale Európa má nepochybne prostriedky na dosiahnutie tejto lepšej digitálnej budúcnosti pre všetkých.

2. Naša vízia a ciele

Komisia chce, aby našu európsku spoločnosť poháňali digitálne riešenia, ktoré budú pevne zakorenené v našich spoločných hodnotách a budú obohacovať životy všetkých: ľudia musia mať možnosť osobne sa rozvíjať, slobodne a bezpečne sa rozhodovať a zapájať sa do života spoločnosti bez ohľadu na vek, pohlavie či povolanie. Podniky potrebujú rámec, ktorý im umožní začať podnikat', svoje podnikanie rozširovať, zhromažďovať údaje, inovovať

a súťažiť alebo spolupracovať za spravodlivých podmienok. Európa musí mať na výber a smerom k digitálnej transformácii napredovať vlastnou cestou.

Európska technologická nezávislosť sa začína zabezpečením integrity a odolnosti našej dátovej infraštruktúry, sietí a komunikácií. Na to sa musia vytvoriť správne podmienky, ktoré by Európe umožnili vyvíjať a nasadzovať vlastné kľúčové kapacity, čím sa zníži naša závislosť od ostatných častí sveta, pokiaľ ide o najdôležitejšie technológie. Týmto kapacitami sa posilní schopnosť Európy definovať vlastné pravidlá a hodnoty v digitálnom veku. Európska technologická nezávislosť sa nevyhraňuje voči nikomu inému: zameriava sa na potreby Európanov a európskeho sociálneho modelu. EÚ zostane otvorená pre všetkých, ktorí sú ochotní dodržiavať európske predpisy a spĺňajú európske normy – bez ohľadu na to, kde sídlia.

Občania by mali dostať nástroje na prijímanie lepších rozhodnutí na základe poznatkov zhromaždených z iných ako osobných údajov. Tieto údaje by mali byť prístupné pre všetkých, či už verejným alebo súkromným subjektom, veľkým alebo malým, startupom alebo gigantom. To pomôže spoločnosti získať čo najviac z inovácií a hospodárskej súťaže a zabezpečiť, aby každý profitoval z digitálnej dividendy. Táto digitálna Európa by mala vyjadrovať to najlepšie z Európy – otvorenosť, spravodlivosť, rôznorodosť, demokraciu a sebadomie.

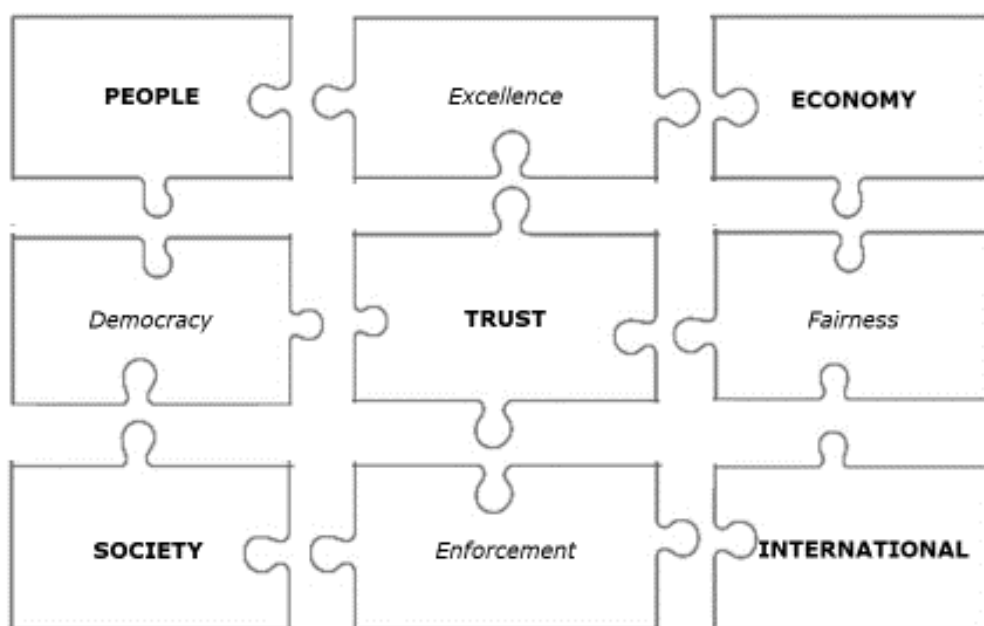
V nasledujúcich piatich rokoch sa Komisia zameria na tri kľúčové ciele, aby technologické riešenia Európe pomáhali presadzovať si vlastnú cestu k digitálnej transformácii, ktorá slúži ľuďom a rešpektuje naše hodnoty. Zároveň Európe vytvorí podmienky, aby mohla v rámci globálnej diskusie udávať trend.

- **Technológia v službách človeka:** vývoj, zavádzanie a využívanie technológií, ktoré sú skutočným prínosom pre každodenný život ľudí. Silné a konkurencieschopné hospodárstvo, ktoré využíva a formuje technológie s rešpektom voči európskym hodnotám.
- **Spravodlivé a konkurencieschopné hospodárstvo:** bezproblémový jednotný trh, na ktorom môžu podniky všetkých veľkostí a v každom odvetví súťažiť za rovnakých podmienok a môžu vyvíjať, uvádzať na trh a využívať digitálne technológie, produkty a služby v takom rozsahu, ktorý zvyšuje ich produktivitu a globálnu konkurencieschopnosť, a na ktorom si spotrebitelia môžu byť istí, že sa dodržiavajú ich práva.
- **Otvorená, demokratická a udržateľná spoločnosť:** dôveryhodné prostredie, v ktorom občania majú všetky predpoklady konať a spolupracovať a majú prehľad

o údajoch, ktoré poskytujú online aj offline. Európsky spôsob digitalizácie, ktorý posilňuje naše demokratické hodnoty, rešpektuje naše základné práva a prispieva k udržateľnému, klimaticky neutrálnemu hospodárstvu, ktoré efektívne využíva zdroje.

Ak má Európa skutočne ovplyvniť spôsob, akým sa digitálne riešenia vyvíjajú a používajú v celosvetovom meradle, musí byť sama silným, nezávislým a prínosným digitálnym hráčom. Na dosiahnutie tohto cieľa je potrebný jasný rámec, ktorý podporuje dôveryhodné, digitálne interakcie v celej spoločnosti – tak pre ľudí, ako aj pre podniky. Ak sa nebude klásť dôraz na dôveryhodnosť, zásadný proces digitálnej transformácie nemôže uspieť.

Budovanie Európy pripravenej na digitálny vek je komplexná skladačka s mnohými navzájom prepojenými časťami; tak ako pri každej skladačke, celkový obraz nevidno, kým do seba nezapadnú všetky jej časti. V nasledujúcich oddieloch sa opisuje, ako Komisia plánuje túto skladačku poskladať a premeniť svoju víziu na skutočnosť.

A. Technológia v službách človeka

Európa má dlhú a úspešnú históriu v technológiách a tvorivosti. Najsilnejšia je vtedy, keď koná spoločne a spája sily medzi EÚ a jej členskými štátmi – keď zapája regióny a obce, akademické inštitúcie, občiansku spoločnosť, finančné inštitúcie, podniky a sociálne podniky. Európa potrebuje zoskupovať svoje investície do výskumu a inovácií, vymieňať si skúsenosti a cezhranične spolupracovať. Nedávne dohody o spolupráci v oblastiach, ako sú superpočítače a mikroelektronika, ukázali, že spolupráca môže byť nesmierne účinná. V budúcnosti sa už plánujú podobné iniciatívy týkajúce sa kľúčových oblastí ďalšej vlny inovačných technológií. V tejto súvislosti má zásadný význam aj podpora digitálnej transformácie verejných správ v celej Európe.

Európa musí viac investovať do strategických kapacít, ktoré nám umožnia vyvíjať a využívať digitálne riešenia vo veľkom rozsahu a usilovať sa o interoperabilitu v kľúčových digitálnych infraštruktúrach, ako sú napríklad rozsiahle siete 5G (a budúce siete 6G) alebo špičkové technológie (deep tech)¹. Uvedme si aspoň jeden príklad: najzákladnejším stavebným prvkom digitálnej transformácie je pripojiteľnosť. Práve ona umožňuje tok údajov, spoluprácu ľudí bez ohľadu na to, kde sa nachádzajú, a pripojenie väčšieho počtu objektov k internetu, čím sa pretvárajú výrobné, mobilné a logistické reťazce. Na využitie potenciálu európskeho digitálneho rastu je nevyhnutné gigabitové pripojenie² podporované zabezpečenými optickými a infraštruktúrami 5G. Na tento účel sú potrebné primerané investície na úniijnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni, aby sa ciele EÚ v oblasti pripojiteľnosti dosiahli do roku 2025³.

K týmto cieľom prispeje nový viacročný finančný rámec EÚ. Ambíciou je dosiahnuť väčšiu a lepšiu strategickú kapacitu tam, kde je to dôležité, a to prostredníctvom cielených programov financovania⁴ a využitím záruky InvestEU, ako aj štrukturálnych fondov a fondov pre rozvoj vidieka⁵. Toto verejné financovanie sa musí použiť na podnietenie súkromných investícií, pretože ak nespojíme sily, dostatok zdrojov nezhromaždíme. Únia kapitálových trhov uľahčí prístup inovatívnych podnikov a spoločností so špičkovými technológiami k trhovému

¹ Superpočítače, kvantové technológie, blockchain a bezpečné, celoeurópske cloudové kapacity.

² Oznámenie Komisie s názvom Pripojenie pre konkurencieschopný jednotný digitálny trh – smerom k európskej gigabitovej spoločnosti, COM(2016) 0587 final.

³ Tieto ciele si vyžadujú, aby všetky európske domácnosti, či už vidiecke alebo mestské, mali internetové pripojenie s rýchlosťou aspoň „100 Mb/s, s možnosťou nadstavby na gigabitovú rýchlosť“. Vyjadruje to očakávanie Komisie, že v priebehu tohto desaťročia budú domácnosti čoraz viac potrebovať 1 Gb/s. Táto meta je v súlade s exponenciálne rastúcimi požiadavkami na kapacitu siete, ktoré Komisia priebežne pozoruje, a s potrebou zabezpečiť udržateľné investície do sietí schopných ponúknuť symetrické gigabitové rýchlosti (t. j. na odosielanie a sťahovanie) tak, aby sa mohlo rozvíjať európske dátové hospodárstvo aj po roku 2025. Všetky hlavné sociálno-ekonomické hnacie sily, ako sú školy, nemocnice či podniky, by mali profitovať z gigabitového pripojenia s rovnako rýchlymi rýchlosťami nahrávania a sťahovania najneskôr do roku 2025.

⁴ Program Digitálna Európa, Nástroj na prepájanie Európy (NPE 2), Horizont Európa, vesmírny program.

⁵ EFRR, EPFRV.

financovaniu v celej EÚ. Na financovanie digitálnych inovácií preto musíme zabezpečiť širokú škálu súkromného a verejného kapitálu.

Európa potrebuje investovať do pripojiteľnosti, deep tech a ľudského kapitálu, ako aj do inteligentných infraštruktúr v oblasti energetiky a dopravy. Len v prípade digitálnej infraštruktúry a sietí má EÚ investičný deficit 65 miliárd EUR ročne⁶. Realizácia reforiem a zvýšenie investícií do výskumu a vývoja a zavádzania technológií by mohlo do roku 2030 priniesť 14 % kumulatívneho rastu HDP. Ak by sme konali rýchlo (napríklad zvýšením investícií a prijatím opatrení do roku 2022 namiesto roku 2025), do roku 2030 by sme dosiahli dodatočný nárast HDP o 3,2 % a vznik nových pracovných miest⁷. Toto je sociálno-ekonomický impulz, ktorý si Európa nemôže dovoliť zmeškať.

Investície do inovácií sú však len jednou z viacerých stránok tejto problematiky. Prvým predpokladom skutočnej digitálnej transformácie je to, že európski občania a podniky musia dôverovať bezpečnosti svojich aplikácií a výrobkov. Čím sme prepojenejší, tým sme zraniteľnejší voči škodlivej kybernetickej činnosti. Na zvládnutie tejto rastúcej hrozby musíme spolupracovať v každej fáze. Ide o tieto kroky: stanovenie jednotných pravidiel pre spoločnosti a silnejších mechanizmov na proaktívnu výmenu informácií; zabezpečenie operačnej spolupráce medzi členskými štátmi a medzi EÚ a členskými štátmi; vytváranie synergií medzi civilnou kybernetickou odolnosťou a rozmermi kybernetickej bezpečnosti súvisiacimi s presadzovaním práva a obranou⁸; zaistenie toho, aby orgány presadzovania práva a justičné orgány mohli účinne plniť svoje úlohy vytvorením nových nástrojov na boj proti páchatelom počítačovej kriminality a v neposlednom rade zvyšovanie informovanosti občanov EÚ o kybernetickej bezpečnosti⁹.

Pocit bezpečia a istoty nie je len otázkou kybernetickej bezpečnosti. Občania musia môcť dôverovať samotnej technológii, ako aj spôsobu, akým sa používa. Obzvlášť dôležité je to v prípade využívania umelej inteligencie. Európska komisia v tejto súvislosti predkladá bielu knihu o vytváraní ekosystémov excelentnosti a dôvery v oblasti umelej inteligencie na základe európskych hodnôt.

Kľúčovou súčasťou celkovej vízie digitálnej transformácie v Európe je zlepšovanie vzdelávania a zručností. Európske spoločnosti potrebujú technicky zdatných zamestnancov, aby mohli prosperovať na globálnom trhu orientovanom na technológie. Na druhej strane

⁶ *Obnova konkurencieschopnosti EÚ*, EIB 2016. V investičnej správe EIB č. 2019/20 s názvom *Urýchlenie transformácie Európy* sa potvrdzuje potreba rozsiahlych verejných investícií na podporu digitalizácie infraštruktúry.

⁷ Formovanie digitálnej transformácie, štúdia vypracovaná pre Európsku komisiu, McKinsey Global Institute (bude uverejnená v druhom štvrtroku 2020).

⁸ Dôležitý míľnik predstavuje nedávno uverejnený súbor nástrojov EÚ pre bezpečnosť 5G, ktorý zavádza súbor spoľahlivých a komplexných opatrení na koordinovaný prístup EÚ k bezpečným sieťam 5G.

⁹ Zvyšovanie kybernetickej bezpečnosti bude kľúčovým príspevkom k vybudovaniu skutočnej a účinnej bezpečnostnej únie.

pracovníci potrebujú digitálne kompetencie, ak majú uspieť na čoraz digitalizovanejšom a rýchlo sa meniacom trhu práce¹⁰. Viac žien môže a musí mať naplňajúcu kariéru v oblasti technológií a európske technológie musia ťažiť z ich zručností a kompetencií.

Potreba digitálnych zručností však prekračuje rámec trhu práce. Digitálne technológie prenikajú do nášho profesijného a súkromného života. Mať aspoň základnú digitálnu gramotnosť a zručnosti sa stalo nevyhnutným predpokladom účinného zapojenia sa do života dnešnej spoločnosti.

S napredovaním automatizácie procesov digitalizácia povedie k zmenám, ktoré budú presahovať odvetvie technológií. Celý rad povolání sa úplne zmení. Digitalizácia musí byť férová a ženy musí nabádať k tomu, aby sa na nej plnohodnotne zúčastňovali. V tejto súvislosti zohrávajú kľúčovú úlohu sociálni partneri. Podpora inovácií a šírenia technológií je navyše predpokladom dobrej kvality života, pracovných príležitostí a zintenzívnenia účasti tam, kde je zatiaľ nedostatočná – najmä vo vidieckych a vzdialených regiónoch, ktoré sú postihnuté starnutím obyvateľstva a úpadkom.

Nové výzvy sa objavujú aj v oblasti pracovných podmienok. Rastúci počet online platforiem priniesol ľuďom nové príležitosti zárobku, vstupu na trh práce alebo udržania sa na ňom. Zároveň vyvstali nové otázky, pokiaľ ide o právnu ochranu osôb, ktoré ešte nemajú status pracovníkov, ale sú v určitých aspektoch rovnako zraniteľní ako pracovníci. Komisia preto navrhne posilnený rámec pre pracovníkov platforiem.

¹⁰ Viac ako 90 % pracovných miest si už vyžaduje minimálne základné digitálne zručnosti, tie však chýbajú až 43 % európskych občanov a viac ako tretine pracovnej sily v EÚ.

Kľúčové opatrenia

- **Biela kniha o umelej inteligencii**, ktorou sa stanovujú možnosti legislatívneho rámca pre dôveryhodnú umelú inteligenciu (prijatá spolu s týmto oznámením) s následnými opatreniami v oblasti bezpečnosti, zodpovednosti, základných práv a údajov (4. štvrt'rok 2020),
- **budovanie a zavádzanie špičkových spoločných digitálnych kapacít** v oblasti umelej inteligencie, kybernetickej, a kvantovej výpočtovej techniky, superpočítačov, kvantovej komunikácie a blockchainu. Sem patria európske stratégie v oblasti kvantovej technológie a blockchainu (2. štvrt'rok 2020), ako aj revidované nariadenie o spoločnom podniku pre európsku vysokovýkonnú výpočtovú techniku (EuroHPC)¹¹ týkajúce sa superpočítačov,
- **urýchlenie investícií do gigabitového pripojenia v Európe** vďaka revízii smernice o znižovaní nákladov na širokopásmové pripojenie¹², aktualizovanému **akčnému plánu pre 5G a 6G** a novému programu politiky rádiového frekvenčného spektra (2021). Zriadia sa **koridory 5G pre prepojenú a automatizovanú mobilitu** vrátane železničných koridorov (2021 – 2030) (2021 – 2023),
- európska stratégia kybernetickej bezpečnosti vrátane **vytvorenia spoločnej jednotky pre kybernetickú bezpečnosť**, revízie smernice o bezpečnosti sietí a informačných systémov (**smernica NIS**)¹³ a presadzovania **jednotného trhu v oblasti kybernetickej bezpečnosti**,
- **akčný plán digitálneho vzdelávania** na posilnenie digitálnej gramotnosti a kompetencií na všetkých úrovniach vzdelávania (2. štvrt'rok 2020),
- posilnený **program v oblasti zručností** na podporu digitálnych kompetencií v celej spoločnosti a posilnená **záruka pre mladých ľudí** s veľkým dôrazom na digitálne kompetencie pri zmene povolania na začiatku kariéry (2. štvrt'rok 2020),
- iniciatíva na zlepšenie pracovných podmienok **pracovníkov platforiem** (2021),
- posilnená **stratégia vlád EÚ pre interoperabilitu** na zabezpečenie koordinácie a spoločných noriem pre bezpečné a toky údajov a služieb vo verejnom sektore bez hraníc (2021).

B. Spravodlivé a konkurencieschopné hospodárstvo

V neustále sa zmenšujúcom sa svete, v ktorom nadobúdajú technológie čoraz väčší význam, musí Európa naďalej konať, nezávisle sa rozhodovať a znižovať nadmernú závislosť od digitálnych riešení, ktoré vznikli inde.

Na vývoj mnohých výrobkov a služieb musia byť údaje široko a ľahko disponibilné, bezproblémovo prístupné a jednoducho použiteľné a spracovateľné. Údaje sa stali kľúčovým

¹¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2018/1488 z 28. septembra 2018.

¹² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/61/EÚ z 15. mája 2014.

¹³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/1148 zo 6. júla 2016.

výrobným faktorom a z hodnoty, ktorú vytvárajú, musí mať prínos celá spoločnosť, ktorá sa podieľa na ich poskytovaní. Preto musíme vybudovať skutočný európsky jednotný trh s údajmi – európsky dátový priestor založený na európskych pravidlách a hodnotách.

Mnohé európske spoločnosti, a najmä malé a stredné podniky, zavádzajú digitálne riešenia len pomaly, a tak z nich nemajú dostatočný prínos a prichádzajú o príležitosti expandovať. Komisia sa bude snažiť riešiť túto otázku novou priemyselnou stratégiou EÚ, v ktorej sa stanovia opatrenia na uľahčenie prechodu na digitálnejší, ekologickejší, obehovejší a globálne konkurencieschopnejší priemysel EÚ. Jedným z jej prvkov bude aj stratégia pre MSP, ktoré sú dôležitou súčasťou európskeho hospodárstva a ktoré často brzdi nedostatok dostupných zručností a obmedzený prístup k financovaniu a trhom.

Aby MSP mohli začať v Európe s podnikateľskými činnosťami a rásť, potrebujú bezproblémový jednotný trh, ktorý by nekomplikovali odlišné miestne ani vnútroštátne predpisy, ktoré zvyšujú administratívnu záťaž, a to najmä pre menšie podniky. MSP musia mať jasné a primerané pravidlá, ktoré by sa účinne a jednotne uplatňovali v celej EÚ a poskytovali im veľmi silný domáci trh, z ktorého by mohli preniknúť na svetovú scénu.

V digitálnom veku zabezpečenie rovnakých podmienok pre podniky – veľké aj malé – nikdy nebolo dôležitejšie. Z toho vyplýva, že predpisy, ktoré sa uplatňujú offline – od pravidiel hospodárskej súťaže a jednotného trhu cez ochranu spotrebiteľa a duševného vlastníctva až po dane a práva pracovníkov – by sa mali uplatňovať aj online. Spotrebiteľia musia môcť dôverovať digitálnym produktom a službám rovnako ako tým ostatným. Treba venovať pozornosť najzraniteľnejším spotrebiteľom a zaistiť presadzovanie právnych predpisov v oblasti bezpečnosti, a to aj v súvislosti s tovarom s pôvodom z tretích krajín. Niektoré platformy nadobudli taký významný rozsah, že môžu vykonávať úlohu akýchsi súkromných strážcov prístupu k trhom, spotrebiteľom či informáciám. Nesmieme dopustiť, aby systémová úloha určitých online platforiem a trhová sila, ktorou disponujú, ohrozili spravodlivosť a otvorenosť našich trhov.

Pokiaľ ide o konkrétne o právne predpisy EÚ v oblasti hospodárskej súťaže, ich základy sú pre digitálnu oblasť relevantné presne tak ako pre tradičné priemyselné odvetvia. Právne predpisy EÚ v oblasti hospodárskej súťaže majú pre Európu prínos v tom, že prispievajú k vytvoreniu rovnakých podmienok v situáciách, v ktorých trhy slúžia spotrebiteľom. Zároveň je dôležité, aby pravidlá hospodárskej súťaže držali krok s rýchlo sa meniacim a čoraz digitalizovanejším svetom, ktorý sa musí stať ekologickejším. V tejto súvislosti Komisia momentálne zvažuje to, ako účinne sa uplatňujú súčasné pravidlá, napríklad v súvislosti s antitrustovými opravnými prostriedkami, a zároveň realizuje hodnotenie a revíziu samotných pravidiel, aby spĺňali dnešné digitálne a ekologické výzvy.

V súčasnosti už prebiehajú revízie pravidiel, ktorými sa riadia horizontálne a vertikálne dohody, revízia oznámenia o vymedzení trhu, ako aj kontrola vhodnosti rôznych usmernení o štátnej pomoci. Medzi kľúčové otázky digitálnej budúcnosti Európy patria prístup k údajom, združovanie a spoločné využívanie zdrojov a rovnováha medzi obchodom online a offline. Pri revízii oznámenia o vymedzení trhu sa zohľadnia aj nové digitálne obchodné modely – napríklad „bezplatné“ služby, ktoré používatelia môžu využívať za to, že poskytnú svoje údaje, a ich dôsledky pre konkurenčné obmedzenia. Prebiehajúca kontrola vhodnosti oznámenia o dôležitých projektoch spoločného európskeho záujmu (DPSEZ), ktoré Komisia predostrela v roku 2014, má za cieľ posúdiť, či je potrebná aktualizácia, aby sa objasnili podmienky, za ktorých sa môžu dôležité projekty členských štátov v kľúčových, strategických sektoroch digitálnej a ekologickej budúcnosti Európy efektívne realizovať.

Komisia takisto plánuje začať odvetvový prieskum so silným zameraním na tieto nové a vznikajúce trhy, ktoré formujú naše hospodárstvo a spoločnosť.

Samotná politika hospodárskej súťaže však nemôže riešiť všetky systémové problémy, ktoré môžu vzniknúť v platformovom hospodárstve. Na základe logiky jednotného trhu môžu byť potrebné dodatočné pravidlá, aby sa zabezpečila súťaž, spravodlivosť, inovácia a možnosť vstupu na trh, ako aj verejné záujmy, ktoré presahujú rámec hospodárskej súťaže alebo ekonomických úvah.

Veľkou výzvou v digitálnom hospodárstve je zabezpečenie spravodlivosti. V digitálnom svete bez hraníc z hodnoty, ktorá sa vytvára v dátovom hospodárstve, väčšinu ziskov čerpá niekoľko spoločností s najväčším podielom na trhu. Tieto zisky sa často nezdaňujú tam, kde sa vytvárajú, a to v dôsledku zastaraných pravidiel dane z príjmov právnických osôb, čím sa narúša hospodárska súťaž. Komisia sa preto zameria na riešenie daňových problémov vyplývajúcich z digitalizácie hospodárstva.

Kľúčové opatrenia

- **Európska dátová stratégia**, aby sa Európa stala svetovým lídrom v dátovo agilnom hospodárstve (február 2020), v rámci ktorej bude oznámený legislatívny rámec pre správu údajov (4. štvrťrok 2020) a možno aj akt o údajoch (2021),
- priebežné hodnotenie a revízia **vhodnosti pravidiel EÚ v oblasti hospodárskej súťaže** so zreteľom na digitálny vek (2020 – 2023) a začatie odvetvového prieskumu (2020),
Komisia bude v kontexte balíka predpisov o digitálnych službách ďalej skúmať **pravidlá ex ante**, aby trhy, na ktorých veľké platformy s významnými sieťovými účinkami pôsobiace ako strážcovia prístupu boli spravodlivé pre inovátorov, podniky i nové subjekty na trhu a umožňovali im súťažiť (2. štvrťrok 2020),
- predloženie **balíka opatrení pre priemyselnú stratégiu** s návrhmi celého radu opatrení na uľahčenie prechodu na čisté, obehové, digitálne a globálne konkurencieschopné odvetvia EÚ, pričom sa nebude zabúdať ani na MSP a posilnenie pravidiel jednotného trhu,
- vytvorenie rámca pre praktické, konkurencieschopné a bezpečné digitálne financie vrátane legislatívnych návrhov o kryptoaktívach a o digitálnej operačnej a kybernetickej odolnosti vo finančnom sektore a stratégie zameranej na vytvorenie integrovaného platobného trhu EÚ, ktorý bude podporovať celoeurópske služby a riešenia v oblasti digitálnych platieb (3. štvrťrok 2020),
- **oznámenie o zdaňovaní podnikov 21. storočia** so zreteľom na pokrok dosiahnutý v kontexte Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) na riešenie daňových výziev vyplývajúcich z digitalizácie hospodárstva,
- vypracovanie nového **programu pre spotrebiteľov**, ktorý posilní postavenie spotrebiteľov pri prijímaní informovaných rozhodnutí a bude zohrávať aktívnu úlohu pri digitálnej transformácii (4. štvrťrok 2020).

C. Otvorená, demokratická a udržateľná spoločnosť

Ľudia majú právo na technológie, ktorým môžu dôverovať. Ak je niečo nezákonné offline, musí to byť nezákonné aj online. Hoci budúcnosť digitálnych technológií predpovedať nemôžeme, európske hodnoty a etické pravidlá, ako aj sociálne a environmentálne normy sa musia uplatňovať aj v digitálnom priestore.

V posledných rokoch Európa vďaka svojmu všeobecnému nariadeniu o ochrane údajov a pravidlám spolupráce medzi platformami a podnikmi vedie na ceste smerom k otvorenému, spravodlivému, inkluzívnemu internetu sústredenému na ľudí. V záujme ochrany európskych demokracií a hodnôt, o ktoré sa opierajú, bude Komisia aj naďalej tvoriť a uplatňovať inovatívne a primerané pravidlá pre dôveryhodnú digitálnu spoločnosť. Tá by mala byť plne inkluzívna, spravodlivá a prístupná pre všetkých.

V tejto súvislosti je nevyhnutné, aby sa pravidlá upravujúce digitálne služby v celej EÚ posilnili a zmodernizovali a aby sa objasnili úlohy a povinnosti online platforiem. Predaj nezákonného, nebezpečného alebo falšovaného tovaru a šírenie nezákonného obsahu sa musia riešiť tak účinne, ako je to v prípade predaja offline.

Dôvera v online svet znamená aj pomoc spotrebiteľom, aby prevzali väčšiu kontrolu a zodpovednosť za svoje vlastné údaje a identitu. Potrebujeme jasnejšie pravidlá týkajúce sa transparentnosti, správania a zodpovednosti tých, ktorí riadia prístup k informáciám a toky údajov, a musíme dbať aj na účinné presadzovanie existujúcich pravidiel. Ak je na prístup k určitým online službám potrebná autentifikácia, ľudia by mali mať možnosť rozhodovať o svojej online identite. Spotrebiteľia potrebujú všeobecne uznávanú verejnú elektronickú totožnosť (eID), aby mali prístup k svojim údajom a mohli bezpečne používať produkty a služby, ktoré si želajú, bez toho, aby na to museli využívať nesúvisiace platformy a zbytočne im tak odovzdávať svoje osobné údaje. Ďalším prínosom údajov pre Európanov môže byť zlepšenie rozhodovania vo verejnej, ako aj súkromnej sfére.

Vo svete, v ktorom veľká časť verejnej diskusie a politickej reklamy prebieha online, musíme byť pripravení konať a rázne brániť naše demokracie. Občania si prajú zmysluplné reakcie na pokusy o manipuláciu s informáciami v informačnom priestore, ku ktorým často dochádza formou cielených a koordinovaných dezinformačných kampaní. Európa potrebuje väčšiu transparentnosť toho, ako sa informácie vymieňajú a spravujú na internete. Dôveryhodné a kvalitné médiá kvality sú kľúčom k demokracii, ako aj ku kultúrnej rozmanitosti. V tejto súvislosti Komisia predloží akčný plán pre európsku demokraciu a osobitný akčný plán pre mediálny a audiovizuálny sektor.

Digitálna zložka bude kľúčová aj pri dosahovaní cieľov európskej zelenej dohody¹⁴ a cieľov udržateľného rozvoja¹⁵. Ako silné faktory umožňujúce prechod na udržateľnosť môžu digitálne riešenia posunúť vpred obehové hospodárstvo, podporiť dekarbonizáciu všetkých sektorov a znížiť environmentálnu a sociálnu stopu výrobkov, ktoré sa uvádzajú na trh EÚ. Napríklad kľúčové odvetvia, ako sú precízne poľnohospodárstvo, doprava a energetika, môžu získať nesmierne výhody z digitálnych riešení pri dosahovaní ambiciózných cieľov európskej zelenej dohody v oblasti udržateľnosti.

Digitálne riešenia, a najmä údaje, umožnia aj plne integrovaný prístup počas celého životného cyklu – od návrhu a získavania energie, surovín a iných vstupov až po konečné výrobky, a to

¹⁴ Európska zelená dohoda, COM(2019) 640 final, 11. decembra 2019: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/european-green-deal-communication_en.pdf.

¹⁵ Ciele udržateľného rozvoja sú súbor 17 globálnych cieľov, ktoré majú byť „plánom na dosiahnutie lepšej a udržateľnejšej budúcnosti pre všetkých“. Valné zhromaždenie OSN ich stanovilo ako súčasť rezolúcie OSN č. 70/1 v roku 2015: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.

až do konca ich životnosti. Ak napríklad pri elektrine budeme sledovať to, kedy a kde je najpotrebnejšia, môžeme zvýšiť energetickú efektívnosť a používať menej fosílnych palív.

Je však tiež zrejmé, že odvetvie IKT musí prejsť aj vlastnou ekologickou transformáciou. Environmentálna stopa tohto odvetvia je nezanedbateľná: odhaduje sa na 5 – 9 % celkovej spotreby elektrickej energie na svete a viac ako 2 % všetkých emisií¹⁶. Dátové centrá a telekomunikácie budú musieť byť energeticky účinnejšie, opätovne využívať energiu z odpadu a využívať viac obnoviteľných zdrojov energie. Môžu a mali by byť klimaticky neutrálne do roku 2030.

Dôležité je aj to, ako sa informačné a komunikačné technológie navrhujú, nakupujú, spotrebúvajú a recyklujú. Okrem požiadaviek na energetickú účinnosť v oblasti ekodizajnu musia zariadenia IKT nadobudnúť úplne obehový charakter – musia byť navrhnuté tak, aby vydržali dlhšie, aby boli správne udržiavané, aby obsahovali recyklovaný materiál a aby sa ľahko demontovali a recyklovali.

Údaje majú mimoriadny význam aj v sektore zdravotníctva. Digitalizované zdravotné záznamy zhromaždené v európskom priestore pre údaje týkajúce sa zdravia môžu viesť k lepšej liečbe najvýznamnejších chronických ochorení vrátane rakoviny a zriedkavých chorôb, ale aj k rovnakému prístupu ku kvalitným zdravotníckym službám pre všetkých občanov.

¹⁶ Svetové fórum pre energetiku: <https://www.enerdata.net/publications/executive-briefing/expected-world-energy-consumption-increase-from-digitalization.html>.

Kľúčové opatrenia

- **Nové a revidované pravidlá na prehlbenie vnútorného trhu s digitálnymi službami** zvýšením a harmonizáciou povinností online platforiem a poskytovateľov informačných služieb a posilnením dohľadu nad politikami platforiem týkajúcimi sa obsahu v EÚ (4. štvrťrok 2020 ako súčasť balíka súvisiaceho s aktom o digitálnych službách),
- **revízia nariadenia eIDAS** s cieľom zlepšiť jeho účinnosť, rozšíriť jeho prínosy na súkromný sektor a podporiť dôveryhodné digitálne identity pre všetkých Európanov (4. štvrťrok 2020),
- **akčný plán pre médiá a audioviziu** na podporu digitálnej transformácie a konkurencieschopnosti audiovizuálneho a mediálneho sektora v záujme stimulácie prístupu ku kvalitnému obsahu a pluralite médií (4. štvrťrok 2020),
- **európsky akčný plán pre demokraciu** s cieľom zlepšiť odolnosť našich demokratických systémov, podporiť pluralitu médií a riešiť hrozby vonkajšieho zásahu v európskych voľbách (4. štvrťrok 2020),
- **Destinácia Zem**, iniciatíva na rozvoj vysokopresného digitálneho modelu Zeme („digitálne dvojča Zeme“), vďaka ktorému by sa zlepšili schopnosti Európy v oblasti environmentálneho predpovedania a krízového riadenia (počnúc rokom 2021),
- **iniciatíva pre elektroniku v obehovom hospodárstve**, ktorá mobilizuje existujúce a nové nástroje v súlade s politickým rámcom pre udržateľné produkty pripravovaného akčného plánu pre obehové hospodárstvo, s cieľom zabezpečiť, aby sa pri navrhovaní zariadení dbalo na trvácnosť, údržbu, demontáž, opätovné použitie a recykláciu vrátane práva na opravu alebo aktualizáciu, aby sa predĺžila životnosť elektronických zariadení a zabránilo predčasnému zastarávaniu (2021),
- iniciatívy na dosiahnutie klimaticky neutrálnych, mimoriadne energeticky efektívnych a udržateľných dátových centier najneskôr do roku 2030 a opatrenia v oblasti transparentnosti pre telekomunikačných operátorov v súvislosti s ich environmentálnou stopou,
- podpora **elektronických zdravotných záznamov založených na spoločnom európskom formáte na výmenu informácií** s cieľom poskytnúť európskym občanom bezpečný prístup k údajom týkajúcim sa zdravia a ich výmenu v celej EÚ. Bude sa budovať aj európsky priestor pre údaje týkajúce sa zdravia s cieľom zlepšiť bezpečnú a zabezpečenú prístupnosť týchto údajov v záujme cieleného a rýchlejšieho výskumu, diagnostiky a liečby (počnúc rokom 2022).

3. Medzinárodný rozmer – Európa ako globálny aktér

Európsky model sa ukázal ako inšpirácia pre mnohých ďalších partnerov na celom svete, ktorí sa snažia riešiť politické výzvy, a nemalo by to byť inak ani v digitálnej oblasti.

Z geopolitického hľadiska by EÚ mala využiť svoje regulačné právomoci, silnejšie hospodárske a technologické kapacity, diplomatické silné stránky a nástroje na financovanie vonkajšej činnosti, aby podporovala európsky prístup a formovala globálnu spoluprácu. Zahŕňa to prácu realizovanú v rámci dohôd o pridružení a obchodných dohôd, ako aj dohôd uzatvorených na pôde medzinárodných orgánov, ako sú Organizácia Spojených národov, OECD, ISO a G20, a to s podporou členských štátov EÚ.

Silná digitálna prítomnosť v politike rozširovania, susedskej politike a rozvojovej politike EÚ umožní rast a podporí udržateľný rozvoj vrátane využívania ekologických IKT v partnerských krajinách a regiónoch v súlade so záväzkom Európy dodržiavať Agendu 2030 pre udržateľný rozvoj. Závery pracovnej skupiny EÚ a Africkej únie pre digitálnu ekonomiku podporia rozvoj digitálnej transformácie v Afrike vrátane vytvorenia jednotného afrického digitálneho trhu, a to aj vďaka tomu, že v novom viacročnom finančnom rámci EÚ sa na tieto účely vyčleňujú finančné prostriedky.

Mnohé krajiny na celom svete zosúladiť svoje právne predpisy so silným režimom ochrany údajov platným v EÚ. EÚ by sa mala inšpirovať týmto úspechom a mala by aktívne propagovať svoj model bezpečného a otvoreného globálneho internetu.

Pokiaľ ide o normy, naši obchodní partneri sa zapojili do procesu pod vedením EÚ, v rámci ktorého boli úspešne stanovené globálne normy pre 5G a internet vecí. Európa teraz musí stáť na čele prijímania a tvorby noriem pre novú generáciu technológií: sem patria blockchain, superpočítače, kvantové technológie, algoritmy či nástroje na výmenu a využívanie údajov¹⁷.

Pokiaľ ide o obchod a investície, Komisia bude naďalej riešiť neodôvodnené obmedzenia vzťahujúce sa na európske spoločnosti v tretích krajinách, ako sú napríklad požiadavky na lokalizáciu údajov, a presadzovať ambiciózne ciele v oblasti prístupu na trh, dodržiavania práv duševného vlastníctva, výskumu a vývoja a normalizačných programov. Prebiehajúce diskusie o budovaní dôveryhodnej dátovej aliancie s podobne zmýšľajúcimi partnermi, ktorí zdieľajú naše hodnoty a vysoké štandardy, by mohli zlepšiť tok údajov a zásobník dostupných kvalitných údajov.

Európska únia je a zostane najotvorenejším regiónom pre obchod a investície na svete za predpokladu, že každý, kto sem príde podnikat', prijme a bude dodržiavať naše pravidlá. Komisia využije všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, aby každý dodržiaval právne predpisy EÚ a medzinárodné pravidlá v záujme zachovania rovnakých podmienok v digitálnom sektore. V prípade potreby navrhne aj nové pravidlá – príkladom je prebiehajúca práca na

¹⁷ Príkladom takéhoto úspechu je používanie normy EÚ o elektronickej fakturácii v Austrálii, na Novom Zélande a v Singapure, keďže to uľahčuje obchodovanie podnikom z EÚ. V súčasnosti sa uvažuje sa o používaní tejto normy na medzinárodnej úrovni.

vytvorení právneho nástroja na riešenie rušivých vplyvov zahraničných dotácií na vnútorný trh.

V **globálnej stratégii pre digitálnu spoluprácu** sa predloží európsky prístup k digitálnej transformácii, ktorý stavia na našej dlhej a úspešnej histórii v oblasti technológií, inovácií a vynálezu s oporou v európskych hodnotách vrátane otvorenosti, ktorý bude tieto hodnoty propagovať na medzinárodnej scéne a bude klást' dôraz na spoluprácu s našimi partnermi. Bude tiež odrážať prácu EÚ v Afrike a iných regiónoch s ohľadom na ciele udržateľného rozvoja, stratégiu Digital4Development a budovanie kapacít.

Európa príkladne rieši manipulatívne ovplyvňovanie svojho informačného priestoru a vyvinula kvalitné postupy a nástroje. Bude naďalej úzko spolupracovať so svojimi medzinárodnými partnermi, ako je G7, na hľadaní spoločných prístupov s cieľom vypracovať medzinárodné normy a štandardy.

Kľúčové opatrenia

- **Globálna stratégia pre digitálnu spoluprácu** (2021),
- **Biela kniha o nástroji pre zahraničné subvencie** (2. štvrťrok 2020),
- **centrum digitalizácie pre rozvoj**, ktoré bude budovať a konsolidovať celouijný prístup zameraný na presadzovanie hodnôt EÚ a mobilizáciu členských štátov a priemyslu EÚ, organizácií občianskej spoločnosti, finančných inštitúcií, odborných znalostí a technológií v oblasti digitalizácie,
- **stratégia normalizácie**, ktorá umožní zavádzanie interoperabilných technológií v súlade s európskymi pravidlami a bude presadzovať európsky prístup a záujmy na celosvetovej úrovni (3. štvrťrok 2020),
- **mapovanie príležitostí a akčný plán** na podporu európskeho prístupu v bilaterálnych vzťahoch a na multilaterálnych fórach (2. štvrťrok 2020).

4. Záver

Digitálne technológie síce môžu byť vyspelé, ale stále ide len o nástroj. Nemôžu vyriešiť všetky naše problémy. Na druhej strane však umožňujú také veci, ktoré sme si ešte pred pár rokmi nedokázali ani predstaviť. Úspech európskej digitálnej stratégie sa bude merať v tom, ako dobre dokážeme tieto nástroje využiť pri poskytovaní verejných statkov európskym občanom.

Dátovo agilné hospodárstvo a jeho obrovský transformačný potenciál ovplyvní nás všetkých a Európa je pripravená v plnej miere využiť výhody, ktoré bude prinášať. Ak však má byť táto digitálna transformácia plne úspešná, budeme musieť vytvoriť správne rámce na zabezpečenie dôveryhodných technológií a dodať podnikom sebaistotu, schopnosti a prostriedky na

digitalizáciu. Kľúčom k dosiahnutiu tohto cieľa a posilneniu európskeho vedúceho postavenia v digitálnej sfére je koordinácia úsilia medzi EÚ, členskými štátmi, regiónmi, občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom.

Európa môže túto digitálnu transformáciu zobrať do vlastných rúk a udávať takt pri zavádzaní globálnych noriem v oblasti technologického rozvoja. Ešte dôležitejšie je, že pri tom môže zároveň dbať na začleňovanie a rešpektovanie každej ľudskej bytosti. Digitálna transformácia môže fungovať len vtedy, ak funguje pre všetkých, a nie len pre zopár vyvolených. Pôjde o skutočne európsky projekt – digitálnu spoločnosť založenú na európskych hodnotách a európskych pravidlách – ktorým sa bude môcť skutočne inšpirovať aj zvyšok sveta.